

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ — Έργον *Gustav Schaver*.

ΤΟ ΑΙΛΙΝΟΝ ΑΣΜΑ ΤΗΣ ΙΤΕΑΣ

(Μουσικὸν σκαλάθυρμα)

ΤΟ μεσονύκτιον . . . Με συγχωρεῖτε ἂν ἀρχίζω τὸ σκαλάθυρμά μου ἐπὶ τὸ ρωμαντικώτερον. Ἀλλὰ τί νὰ σᾶς κάμω, ἀφοῦ τοιαύτην περίπου ὥραν ἐπέστρεφον κάποτε εἰς τὴν οἰκίαν μου ἀπὸ μίαν μουσικὴν ἐσπερίδα καὶ ἡτοιμαζόμεν νὰ παραδοθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως. Ἀλλ' εἴτε διότι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμμάτων μου παρενετίθετο σκανδαλωδῶς τὸ ἵνδαλμα ἐρατεινῆς τινὸς μορφῆς, ἣν εἶχον συναντήσῃ εἰς τὴν συναναστροφὴν, εἴτε διότι τοὺς γλυκεῖς ἤχους τῆς μουσικῆς, οἱ ὅποιοι ἔμενον ἔτι ἑναυλοὶ εἰς τὴν ἀκοήν μου, εἶχε διαδεχθῇ ἄλλη τρομερὰ ἐναέριος συναυλία τῶν μικροσκοπικῶν ἐκείνων πτερωτῶν δαιμόνων, τοὺς ὁποίους ὁ μέγας Δημιουργὸς ἐπενόησε βέβαια κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ διὰ γὰ μᾶς φέρουν τοὺς ἐλαιογενεῖς πυρετοὺς καὶ τὴν ἀϋπνίαν, ἐγὼ ἐστρη-

φογύριζα ἐπὶ τῆς κλίνης μου ἐν μέσῳ τοῦ ἀποπνικτικοῦ καπνοῦ τῆς ἐντομοκτόνου κόνεως *Καζιλάρη* εἰς μάτην ἐπικαλούμενος τὸν λυσίπονον ὕπνον. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ μου, καὶ μὴ εὐρίσκων ἄλλο ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς αὐπνίας, ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας κάποιαν ἰταλικὴν ἐφημερίδα, περιφέρων μηχανικῶς τὸ βλέμμα ἐπ' αὐτῆς. Αἰφνης ἐσταμάτησα εἰς ἄρθρον τι περιγράφον τὸν θάνατον καὶ τὴν κηδεῖαν τοῦ Βέρδη, καὶ περατούμενον ὡς ἑξῆς :

« Ἦδη ὁ μέγας μουσουργὸς γίνεται δεκτὸς ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν ἀγγέλων, οἵτινες ψάλλουσι τὴν εἰσοδὸν του εἰς τὸν παράδεισον. Οἱ μεγάλοι προγενέστεροι αὐτοῦ μουσουργοί, ὁ Δονιζέτης καὶ ὁ Βελλίνης, τείνουσι πρὸς αὐτὸν περιχαρεῖς τὰς χεῖρας, ἐνῷ ὁ μέγας Ροσσίνης διευθύνει τὴν χορωδίαν τῶν ἀγγέλων ».

— Διάβολε! ἀνέκραξα. Καὶ ὁ Μεφιστοφιλὴς τοῦ Φάουστ τί κάμνει εἰς αὐτὴν τὴν πανήγυριν; Καὶ ὁ Τροβατόρε δὲν ψάλλει καὶ αὐτὸς πρὸς τιμὴν τοῦ Βέρδη; Καὶ ὁ Φίγαρο δὲν παίζει τὴν κιθάραν του;

Ἐκάγχασα μὲ τὰς ποιητικὰς ἀερολογίας τοῦ ἰταλοῦ ἄρθρογράφου καὶ ἐσκέφθην: ὁ Βέρδης εἶναι τώρα πλέον τέφρα, κόνις καὶ σποδός. Ἡ μουσικὴ του βέβαια εἶναι ἀθάνατος· ἀλλ' ὁ ἴδιος δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ ἐπομένως ἡ πανήγυρις τῶν οὐρανῶν καὶ ἡ χορωδία τῶν ἀγγέλων εἶναι κουροφέξαλα!

Μετ' ὀλίγον τὸ κηρίον ἐσθῆσθη, ἡ ἐφημερίς ἔπεσε ἐκ τῆς χειρός μου, οἱ κώνωπες ὑπεχώρησαν ἴσως εἰς τὸ βάθος τῆς ὀροφῆς καὶ ἐγὼ βέβαια θὰ ἐρροχάλιζα μετ' ὀλίγον συνεχίζων ἐν ὀραίῳ ὀνείρῳ τὰς ἐντυπώσεις τῆς μουσικῆς ἐσπερίδος.

Ἐξαφνα ὁ οὐρανὸς ἀνοίγεται ἀπαστράπτων ὥσάν ἀπὸ μυριάδας ἡλεκτρικῶν φανῶν! Ἀπὸ τὰ ἔνδον τοῦ παραδείσου ἀκούεται μουσικὴ χορωδία, ἔχουσα τὸ ὕφος ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τῶν δυτικῶν, συνοδευομένη δὲ ἀπὸ ποικίλα μουσικὰ ὄργανα, ἄσχετα καὶ ὥσεί γρονθοκοπούμενα μεταξὺ των, παραβαίνοντα ἀσυστόλως ὅλας τὰς περὶ ὀρχήστρας διατάξεις! Οὕτω λ.χ. πρὸς τὸν ἦχον τῆς κιθάρας ἀκούω παραπαίουσαν τὴν βάρβιτον (contrabasso), τὸν μικρὸν αὐλὸν (ottavino) πρὸς τὴν χάλκινον βαθύφωνον (oficleide), τὸ βιολοντσέλο καὶ τὴν μικρὰν σάλπιγγα (cornet à piston) μετὰ τοῦ μανδολίνου!!! Ὑψίστοι θεοί! ὡς θὰ ἔλεγε καὶ ὁ φίλος μου κ. Ἀλεξιάδης ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Τί εἶνε αὐτὸ πάλιν; Χορωδία ἀγγέλων ἢ ἀλαλαγμὸς δαιμονιώδης; Τί αὐθαίρεσία καὶ συμφυρμὸς τῶν μουσικῶν κανόνων εἶνε αὐτὸς ὁ τραγέλαφος! Ἐνθυμήθην τοὺς ζωγραφιστοὺς θόλους τῶν δυ-

τ.κῶν ναῶν, ὅπου ἐπικρατεῖ τοιαύτη τις ἀνακατοσοῦρα τῶν μουσικῶν ὀργάνων, ἐνῶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν παρίσταται ἀποθεούμενος — ἢ ξεθεωνόμενος μᾶλλον — ὁ φερώνυμος ἅγιος τῆς ἐκκλησίας!

— Τίς οἶδε! διελογίσθην. Τὰ μουσικὰ λάθη δὲν συμβαίνουν μόνον εἰς τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς συναναστροφάς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, ἢ δὲ ἁρμονία τραβᾷ, φαίνεται, τὸν διάβολόν της ὅταν ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ δάκτυλα τῶν ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦν ἴσως τοὺς κανόνas τῆς instrumentation καὶ τὰς περὶ ὀρχήστρας θεωρίας περισσότερον ἀπὸ μερικοὺς διευθυντὰς ὠδεῶν. Καὶ διὰ τοῦτο βλέπετε τὸ σημερινὸν βιολοντσέλο νὰ γρονθοκοπῆται συνοδεῦον δῆθεν τὴν ἀρχαίαν λύραν, τὸ liuto τοῦ Τροβατόρε μὲ τὴν ἄσπαν τοῦ Δαυὶδ, τὸ κλειδοκύμβαλον μὲ τὸ βαρὺ τρομπόνι, ἢ δὲ κυνηγετικὴ σάλπιγξ νὰ κάμνη duetto μὲ τὸ μανδολίνον!!

Ἄλλ' ἅς ἐξακολουθήσωμεν, παρακαλῶ, τὸ ὄνειρον...

Ὁ Βέρδης εἰσῆρχετο λευχειμονῶν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, μὲ ποδὴρῃ μεγαλοπρεπῇ μανδύαν, σεβάσμιος ὡς ἀρχαῖος Λευΐτης, ὅτε ἡ ὀρχήστρα τῶν ἀγγέλων καὶ τὸ κόρο αὐτῶν ἀντήχησαν ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ του. Τὴν χορωδίαν καὶ τὴν ὀρχήστραν διηύθυνεν ὁ μέγας Ροσσίνης κρατῶν ράβδον πεποικιλμένην δι' ἀστέρων, ἐνῶ ὁ Βελλίνης καὶ ὁ Δονιζέτης, ἐν μέσῳ νεφῶν, ἔτρεχον νὰ δεξιωθῶσι τὸν μέγαν μουσουργόν.

Αἴφνης ὁ Βέρδης σταματᾷ ὀργίλος καὶ ρίπτει τὸν μανδύαν του κατὰ γῆς, ὡς τενόρος τοῦ μελοδράματος, ὅστις πρόκειται νὰ μονομαχήσῃ μετὰ τοῦ βαρυτόνου.

Μπᾶ! τί ἔπαθε; Μήπως εἶδε κανὲν θηρίον ὡς ὁ Δάντης ἐν τῷ Ἀδῇ, ἢ μὴ τὸν ἐδάγκασε σκορπιός; Ὁχι, ὄχι. Κᾶτι χειρότερον συνέβη. Μία αὐθάδης παρατονία, διαφυγοῦσα ἀπὸ τὴν βάρβιτον ἀγγέλου τινὸς ἐκ τῆς χορωδίας, τοῦ ἐξέσχισε τὰ ὦτα. Τί ἄλλο;

Ἐξαλλος πλησιάζει τὸν Ροσσίνην:

— Γηραιὲ διδάσκαλε, τοῦ λέγει. Μήπως ἔχεις ἀκόμη τὸν νοῦν σου εἰς τὰ μακαρόνια; Αὐτὴ εἶνε ἡ μουσικὴ τοῦ Παραδείσου, τὴν ὁποίαν διευθύνεις; Δὲν προσέχεις; τί διάβολο!

Τὸ ὄνομα του διαδόλου ἀνεστάτωσε τοὺς κύκλους τῶν ἀγγέλων. Ὁ οὐρανὸς ἐσειέσθη, ἀστραπαὶ καὶ κεραυνοὶ διεσταυρώθησαν· ἡ μουσικὴ ἔπαυσε καὶ μαῦρα σύννεφα ἐπυκνώθησαν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν οὐρανοδιαίτων.

Ὁ Ροσσίνης ἀνετινάχθη ὀργίλως καὶ αὐτός. Ἐπέταξε μακρὰν τὸ μουσικὸν ραβδίον του, ἔρριψε κατὰ γῆς τὸν λευκὸν μανδύαν

ὡς βαρύτονος ἑτοιμος νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν τενόρον, καὶ ἀπήντησε πρὸς τὸν Βέρδην :

— Πρὸς ἐμὲ ὁμιλεῖς ἔτσι ; Σὺ ὅστις νέος ὦν ἐβάδιζες ἐπὶ τὰ ἔχνη μου ; Ἐντροπή σου !

— Εἰβάδισα, ἀλλὰ σὲ ἐπέρασα, τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. Ὁ Ὅθελος μου ἐξητυτέλισε τὸν ἰδικόν σου Ὅθελον, καὶ αἱ «λειτουργίαι» μου τὸ ἰδικόν σου Stabat mater. Πήγαινε χονδρὲ μακαρονοφάγε !

Ὁ Ροσσίνης ἐκοκκίνησεν ἀπὸ ἀγανάκτησιν, ὡς ἀστακὸς ἢ ὡς Καρδινάλιος κατόπιν σεβαστῆς φαγοποσίας, καὶ ἐκινήθη ἀπειλητικὸς κατὰ τοῦ ἀντιζήλου του.

Αἴφνης βοή καὶ ἀλαλαγμὸς ἀκούεται, τὸ ἔδαφος σείεται μετὰ μυκηθμοῦ καὶ εἰσπηδῶσιν ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς Κολάσεως ὁ Φίγαρο, ὁ Τροβατόρε, ὁ Ριγολέτος, ἡ Σεμίραμις, οἱ δύο Φόσκοροι, ὁ Δὸν Σεβαστιανός, ὁ Ἑρνάνης, ὁ Δὸν Κάρλος καὶ τόσοι ἄλλοι μελοδραματικοὶ ἥρωες τοῦ Βέρδη καὶ τοῦ Ροσσίνη, οἱ ὅποιοι, καθὼς δὰ τὸ ἤξεύρετε, εἶνε ὅλοι μὀρτηδες καὶ κοῦφοι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ποιητὰς τῶν λιμπρέτων των.

Ρῆξις ἐπέκειτο μεταξὺ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἡρώων, ὅτε εἰσπηδῶσιν ὡς δαιμονιῶντες δύο μαῦροι, μὲ τὰς πυγμὰς ἀγρίως προτεταμένας κατ' ἀλλήλων.

Ἦσαν ὁ Ὅθελος τοῦ Βέρδη καὶ ὁ Ὅθελος τοῦ Ροσσίνη !

Πάντες μένουσιν ἐνεοὶ καὶ ἀκίνητοι, περιμένοντες τὴν τρομερὰν μονομαχίαν τῶν δύο μαύρων. Ἄλλ' οὗτοι, ἐνῶ προχωροῦν ἐναντίον ἀλλήλων, αἴφνης σταματοῦν ἀντιμέτωποι· ὁ εἰς ἀναγνωρίζει εἰς τὸν ἄλλον, ὡς εἰς καθρέπτην, τὸν ἑαυτὸν του. Ζωηροὶ καὶ οἱ δύο, δραματικοί, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ Ὅθελος τοῦ Βέρδη εἶνε πολὺ καλλίτερον ἐνδεδυμένος.

Οἱ δύο μαῦροι γονυπετοῦν, ἀσπάζονται ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἀδελφοποιοῦνται κατὰ τὸ ἔθιμον τῶν μαύρων τῆς Μαδαγασκάρ, ἐνῶ ὁ Ἀρχάγγελος ἀκούεται ἄδων τὸν ἐπινίκιον ὕμνον, βοῶν, κεκραγὼς καὶ λέγων : « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, κύριος Σαβαώθ ».

Τὰ νέφη διασκορπίζονται, τὰ πτηνὰ ἐπαναρχίζουν τὸ κελάδημά των, τὸ ἔδαφος καταπίνει πάλιν τὸν κολασμένον Τροβατόρε, τὸν Φίγαρο, τὸν Ἑρνάνη καὶ τοὺς ἄλλους μὀρτηδες, οἱ δύο μαῦροι ἐξαφανίζονται εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ἐρέθους, οἱ ἄγγελοι μὲ τὰ ὄργανα ἐπ' ὧμων πτερυγίζουν καὶ χάνονται εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς καὶ οἱ δύο μουσουργοὶ μένουσιν πάλιν ἀντιμέτωποι.

— Γηραιὲ διδάσκαλε, λέγει ὁ Βέρδης εἰς τὸν Ροσσίνην, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃς ὅτι ὁ Ὅθελος μου εἶνε ὠραιότερος τοῦ ἰδικοῦ σου.

— Ὅχι ! μόνον πολυτελέστερον τὸν ἔχεις ἐνδύσει κατὰ τὸν τελευταῖον συρμόν . . .

Καὶ νέα ἐπέκειτο σύρραξις, ὅτε καταφθάνει ὁ Ἀρχάγγελος παρενθέντων μεταξὺ αὐτῶν τὴν πυριφλεγῆ σπάθην του

— Ὁ Σαβαώθ προστάζει! Σὺ, Βέρδης, πήγαινε εἰς τὰ δωμάτιά σου καὶ σὺ, Ροσσίνη, εἰς τὴν θέσιν σου, εἰς τὸν χορὸν τῶν ἀγγέλων. Ὁ Σαβαώθ μὲ διέταξε νὰ γίνω διαιτητὴς σας. Εἶμαι ὁ ἀρχιμουσικὸς τῶν οὐρανῶν. Τὸ γνωρίζετε. Ἐγὼ διηύθυνα πρὶν τὴν χορωδίαν τῶν ἀγγέλων, καὶ ἂν σὺ, Ροσσίνη, δὲν ἤρχεσο εἰς τὸν παράδεισον μὲ τὰ προσόντα τοῦ Stabat mater, θὰ ἤμην ἀκόμῃ. Λοιπὸν θὰ σᾶς κρίνω ἐγώ. Θὰ κατέλθω εἰς τὴν γῆν, θὰ μεταμορφωθῶ εἰς καλλιτέχνην κομψὸν τῶν Ἀθηνῶν, θὰ προμηθευθῶ τὰ μουσικὰ βιβλία τῶν δύο Ὁθέλων σας, θὰ ἀναβῶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, θὰ τὰ μελετήσω, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου θὰ σᾶς κρίνω. Δέχεσθε;

— Δεχόμεθα! ἀπήντησαν οἱ δύο μουσουργοί.

* * *

Εἶνε γλυκεῖα πρῶτα καὶ ὁ οὐρανὸς καταγάλανος ἐναγκαλίζεται τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς νεαρὸς κύριος, μὲ μέλαιναν στολὴν καὶ ὕψος ἀριστοκρατικὸν καὶ μὲ μονόκλ εἰς τὸν ἑνα ὀφθαλμόν, εἰσερχεται εἰς τὸ μουσικὸν κατάστημα τοῦ κ. Βελουδίου καὶ ἐρωτᾷ:

— Ἐχετε τὸν Ὁθέλον τοῦ Ροσσίνη διὰ *canto* καὶ *piano forte*;

— Μάλιστα· ἰδοὺ· ἔχει ἐκδοθῆ εἰς ἑκδοσιν εὐθηνήν. Στοιχίζει φράγκα ὀκτώ.

— Ἐχετε καὶ τὸν Ὁθέλον τοῦ Βέρδης;

— Μάλιστα. Στοιχίζει φράγκα τριανταδύο. Ὁ Βέρδης, βλέπετε, δὲν ἀπέθανε καλὰ ἀκόμῃ, καὶ ἐπομένως τὰ ἔργα του δὲν ἐξεδόθησαν εἰς οἰκονομικὴν ἑκδοσιν.

Ὁ ἄγνωστος κύριος πληρώνει καὶ φεύγει, ἐνῶ ὁ κ. Βελούδιος τὸν παρατηρεῖ μὲ ἀπορίαν.

— Ποῖος νὰ εἶνε αὐτός! διανοήθη. Δὲν φαίνεται οὔτε Γάλλος, οὔτε Ἰταλός, οὔτε Γερμανός, οὔτε Ἕλλην ἂν καὶ ὁμιλεῖ καλὰ τὴν ἑλληνικὴν. Κύριε ἐλέησον! Αὐτὸς ὁμοιάζει τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους!

Ἀλλ' ὁ ἄγνωστος, μὲ τοὺς δύο Ὁθέλους ὑπὸ μάλῃς, ὥς νὰ εἶχε πτερὰ ἀγγέλου εἰς τοὺς πόδας, ἐξηφανίσθη ἤδη εἰς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ Αἰόλου καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὰς ρυπαρὰς στενωποὺς φράττων τὴν ρίνα καὶ σταυροκοπούμενος διὰ τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν λεπτὴν ὁσφρησιν τῶν ἀπογόνων τοῦ Περικλέους. Μετ' ὀλίγον ἐν νέφος κονιορτοῦ τὸν ἠνάγκασε νὰ κλείσῃ καὶ τὰ μάτια,

ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ Δημοπρατήριον καὶ εὐρέθη ἐν μέσῳ θορύβου δαιμονιώδους, ἔφραξε καὶ τὰ ὦτα, συλλογιζόμενος βέβαια πόσον κλασικὴ πόλις θὰ ἦσαν αἱ Ἀθῆναι, ἐὰν ὁ ξένος ἐπισκέπτης κατῴρθωνε νὰ τὴν θαυμάζῃ χωρὶς νὰ βλέπῃ· χωρὶς νὰ ἀκούῃ, καὶ πρὸ πάντων χωρὶς νὰ . . . ὁσφραίνεται! Δὲν εἶνε γνωστὸν τί ἐσχέφθη καὶ περὶ τῆς γεύσεως. Ἡ ἀλήθεια ὁμῶς εἶνε ὅτι, ὅταν ἐκάθησε κατὰκοπος ἀπὸ τὰς γλυκείας αὐτὰς ἀπολαύσεις εἰς ἓν καφενεῖον καὶ ἐζήτησεν ἓν ποτήριον ὕδατος, ἀνεκάλυψεν ἐντὸς αὐτοῦ ὁλόκληρον ὄρυχεῖον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον!

Ἐν τούτοις ὁ ἄγνωστος διασχίζει τὰς ρύμας καὶ τὰς ἀγυῖας τῶν Ἀθηνῶν περιεργαζόμενος τὰ ἀξιοθέατα τῆς πρωτευούσης. Βλέπει τὰ φθισικὰ κηπάρια καὶ τὰ ραχητικὰ δενδρύλλια τῶν πλατειῶν· θαυμάζει τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀχαμνόνοντας τῶν τράμ καὶ τὰ διαρκῆ εἰσιτήρια καὶ τὴν μυωπίαν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ δημοσίου· καμαρώνει τὰς ὀρμητικὰς ἀμαξοδρομίας τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ δικαιολογεῖ τοὺς προνοητικοὺς σταθμοὺς τῶν πρώτων βοθηθῶν· ἐνθουσιάζεται μὲ τὰ πρωτότυπα γλέντια τῶν ρωμηῶν, οἱ ὅποιοι ἀρχίζουν μὲ δύο ποτήρια βετσινάτου καὶ τελειώνουν μὲ δύο ἀδελφικὰ μαχαιρώματα· περιέρχεται τὰ μυρμηκιδῶντα καφενεῖα καὶ μακαρίζει τὴν ὀλβιότητα τῶν κατοίκων οἱ ὅποιοι· λες χηνεύουν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐντὸς αὐτῶν ὡς καπνισταὶ ρέγγαι συζητοῦντες περὶ ἀέρων, ὑδάτων, καὶ εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς· ἀκούει τοὺς βρυχηθμοὺς τοῦ πιάνου τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος καὶ βλέπει περὶ αὐτοῦ τὴν σιωπηλὴν καὶ νυσταλέαν διασχέδασιν τοῦ καλοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος κάθεται καρφωμένος δίχην πλαγγόνων εἰς τὰ τραπεζάκια καὶ ἀλληλοτρῶγεται μὲ τὰ μάτια· ἐπισκέπτεται τὸ Δίπυλον, τὴν Ποικίλην, τὸν ναὸν τοῦ Κυρρήστου, τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους καὶ τὰ ἄλλα ἀρχαῖα ἐρείπια καὶ διστάζει μήπως τὸν ὠδήγησαν κατὰ λάθος εἰς χοιροβοσκειᾶ· θαυμάζει τὴν αὐθάδη καθαριότητα τῶν οὐρητηρίων καὶ τὰς ὑπομονητικὰς ρίνας τῶν διαβατῶν· τὸ ἑσπέρας μεταβαίνει εἰς τὰ ὑπαίθρια θέατρα καὶ βλέπει τὸ νοῆμον κοινὸν χειροκροτοῦν φρενητιωδῶς τρεῖς παραφωνίας καὶ δύο γρυλλισμοὺς εἰς τὸ μελόδραμα, δέκα τραγικοὺς μορφασμοὺς εἰς τὸ δρᾶμα, καὶ εἴκοσι ἀνοησίας ξεβιδωμένας εἰς τὴν κωμωδίαν.

Τέλος πάντων, ἀφοῦ ἐρρόφησε καὶ μίαν λεμονάδαν ἀπὸ σακχαρίνην καὶ ἓν ποτήριον ζύθου ἀπὸ γλυκερίνην — ἦτο δὲ ἤδη μεσονύκτιον — ὕψωσε καὶ τὰς δύο παλάμας ἀνοιχτάς, ἔδωσε, ὄχι πέντε, ἀλλὰ δέκα φάσκελα εἰς ἡμᾶς τοὺς περιχλεῖς ἀπογόνους τοῦ Περιχλέους, καὶ ταχύς, γοργόπτερος ὡς βέλος πτερω-

τόν, ἀνῆλθεν, ἐπέταξε σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Εὐτυχῶς ἦτο νύξ καὶ δὲν διέκρινε τὰ αἵματηρὰ ἵχνη εἰς τὸ δάπεδον τοῦ Παρθενῶνος, τὰ ὅποια ἀφῆκεν ἡ *Μαίρη τοῦ Μιμίκου*! . . . Ἀλλέως θὰ ἐξίστατο διαλογιζόμενος τί ζῶον τάχα ἀξιοπερίεργον νὰ εἶνε αὐτός ὁ Ἔρως τῶν νεωτέρων Ἀθηναίων, ὁ ὅποιος, ἀντὶ φαρέτρας καὶ τόξου καὶ μειδιαμάτων, φέρει στρυχνίνην, ρεβόλβερ καὶ αἵματα!

Ἐκεῖ λοιπόν, ἐν τῇ ἱερᾷ σιγῇ τῆς νυκτός, καὶ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, ἐνῶ κάτω εἶχε βουβαθῆ εἰς τὸν ὕπνον ἡ πόλις, ὁ ἄγνωστος ἤνοιξε τὰ τεύχη τῶν δύο Ὀθέλων καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτῶν μελετῶν καὶ ρεμβάζων . . .

* *

Ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ἡ νύξ. Ἀστὴρ διὰ ττων καὶ γραμμὴ φωτεινὴ διασχίζει τὸν ὀρίζοντα καὶ χάνεται εἰς τὸ ἄπειρον.

Ὁ Ἀρχάγγελος ἵπταται εἰς τοὺς οὐρανοὺς.

Φῶς καὶ γαλήνη ἐν τῷ παραδείσῳ. Αἱ στρατιαὶ καὶ ἰδίως ἡ χορωδία τῶν ἀγγέλων εἰς τὴν ἐμφάνισίν του ἀνασχιρτῶσιν, ἀναμένουσαι τὴν φοβερὰν κρίσιν.

Ὁ Βέρδης καὶ ὁ Ροσσίνης παρίστανται ἐκεῖ που σιωπηλοὶ καὶ ἀκίνητοι.

Ὁ Ἀρχάγγελος, μὲ πόζαν εἰσηγητοῦ τοῦ Λασσανείου ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, ὡς Ἄγγελος δὰ εὐγενής, ξηροβήχει ὀλίγον, ὑψώνει τὴν χεῖρα καὶ ἀποφαίνεται :

— Βέρδη καὶ Ροσσίνη ! Εἴσθε καὶ οἱ δύο μεγάλοι. Σὺ, Βέρδη, ἔγραψες Ὀθέλον δραματικώτατον καὶ πολυτελῆ, προσπαθῶν νὰ δείξης εἰς τοὺς Γερμανοὺς ὅτι σὺ γράφεις ὡς ὁ Βάγνερ, ἐν ᾧ ὁ Βάγνερ δὲν δύναται νὰ γράψῃ ὡς σὺ. Καὶ τὸ ἐπέτυχες. Εὗγε σου ! — Σὺ, Ροσσίνη, ἔγραψες Ὀθέλον μελωδικόν, προσπαθῶν ν' ἀποδείξης, ὅτι καὶ ἡ μελωδία δύναται νὰ ἐκφράσῃ δραματικότητα, ὅπερ καὶ ἐπέτυχες. Εὗγε σου !

Ἄλλ' ὁ Βέρδης σὲ ὑπερέβη ὡς πρὸς τὴν ἐκφρασιν τοῦ μουσικοῦ λεγομένου δράματος, ἐνῶ σὺ τὸν ὑπερέβης ὡς πρὸς τὸ κάλλος τῆς μουσικῆς. Ἀμφότερα τὰ ἔργα σας εἶνε μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἀλλὰ τῶν δύο Ὀθέλων, καὶ μὴ πρὸς βάρος σου κύριε Βέρδη, προέχει τὸ αἶλινον ἄσμα τῆς Ἰτέας, ὅπερ ὁ Ροσσίνης ἔθεσεν εἰς τὰ χεῖλη τῆς Δεσδαιμόνας. Ἐκεῖ κλαίει ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ καὶ ἡ καρδιά σπαράσσεται. Πρὸ τοῦ ἁσματος τούτου γονυπετοῦν καὶ τὰ θηρία, ἐνῶ οἱ ἄγγελοι πρέπει νὰ κλίνωσι τὸν κεφαλὴν. Εἰς δάκρυα ἐνέβαπτε τὸν κάλαμόν του ὁ Ροσσίνης.

νης ὅταν τὸ ἔγραφε καὶ ἀνέτεμνε τὰ σπλάγχνα τῆς δυστυχίας
Σιγήσατε καὶ ἀκούσατέ το !

Καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἤρχισε νὰ ψάλλῃ μὲ φωνὴν διασήμευ
ὑψιφώνου τῆς Ἰταλικῆς σχολῆς τὸ αἶλινον ᾠσμα τῆς Ἰτέας ἐκ
τοῦ Ὁθέλου τοῦ Ροσσίνι.

Καὶ ἔψαλλεν ὁ ἄγγελος εἰς γλῶσσαν ἑλληνικὴν, διότι αὕτη
εἶνε ἡ γλῶσσα τῶν Οὐρανῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων.

Τὰ ἀγγελικὰ μέτωπα ἔκλινον ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς μελω-
δίας, ὡς πέταλα ἀνθέων ὑπὸ τὴν δρόσον τοῦ Παραδείσου. Οἱ
οὐρανοὶ ἐλαμπρύνθησαν καὶ ἦχος ἀφανοῦς ἄρπας συνώδευσε τὸν
ᾄδοντα ἀρχάγγελον.

Ὁ Βέρδης ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ γονυπετήσας πρὸ τοῦ Ροσ-
σίνι ἐζήτησε συγγνώμην, ἐνῶ ὁ Ροσσίνης τὸν ἀνήγειρε θλί-
βων αὐτὸν ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι ἀδελφοποιήθησαν καὶ οἱ δύο Ὁθέλοι
ἐφάνησαν μακρόθεν ἐνηγκαλισμένοι.

Αἶφνης φοβερὸς κρότος ἠκούσθη καὶ τὸ πᾶν ἐξηφανίσθη.

Μήπως ὁ Μεφιστοφελῆς ἐνέσκηψε ἵνα διαλύσῃ τὴν καλλι-
τεχνικὴν πανδαισίαν ἢ μὴ ἐθραύσθησαν αἱ χορδαὶ τῆς ἀγγελι-
κῆς ἄρπας ὑπὸ τῆς ὑγρασίας τοῦ Παραδείσου ;

Φεῦ ! ὄχι !

Ἀλλὰ τὸ ὄναρ διελύθη, διότι, διότι . . . ὁ γαλατᾶς μου ἐκτύπα
τὴν θύραν.

* Ἦτο πλεόν πρωΐα.

ΙΩ. Δ. ΝΙΚΟΛΑΡΑΣ

Ε Δ Ω Κ' Ε Κ Ε Ι

— Τί σκέπτεσαι ;

— Τίποτε.

— Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο . . . Περιέργον πῶς συναντῶνται αἱ ιδέαι μας !

— Τί κάμνεις αὐτοῦ ;

— Κολλῶ κουμπιὰ στὸ παλιὸ σουρτουῦκο μου.

— Καλλίτερα νὰ κολλήσῃς ἓνα σουρτουῦκο εἰς τὰ παλιὰ κουμπιὰ σου . . .